

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan opetusjärjestelyt Raahessa

OPLA 15.10.2014 §161

Sisällysluettelo

1. Maahanmuuttajaoppilas
 - 1.1. Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku
2. Valmistava opetus
3. Oman äidinkielen opetus Raahessa
4. Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetus
5. Oppimissuunnitelma
6. S2 –opetus
 - 6.1. Tavoitteet
 - 6.2. Oppisisällöt
 - 6.3. S2 –oppilaan arviointi
 - 6.4. Oppimisen tukeminen
7. Linkit

1. Maahanmuuttajaoppilas

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa maahanmuuttajaoppilailla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita että Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria.

Maahanmuuttajien opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri, maahanmuuton syy ja maassaoloaika huomioon ottaen

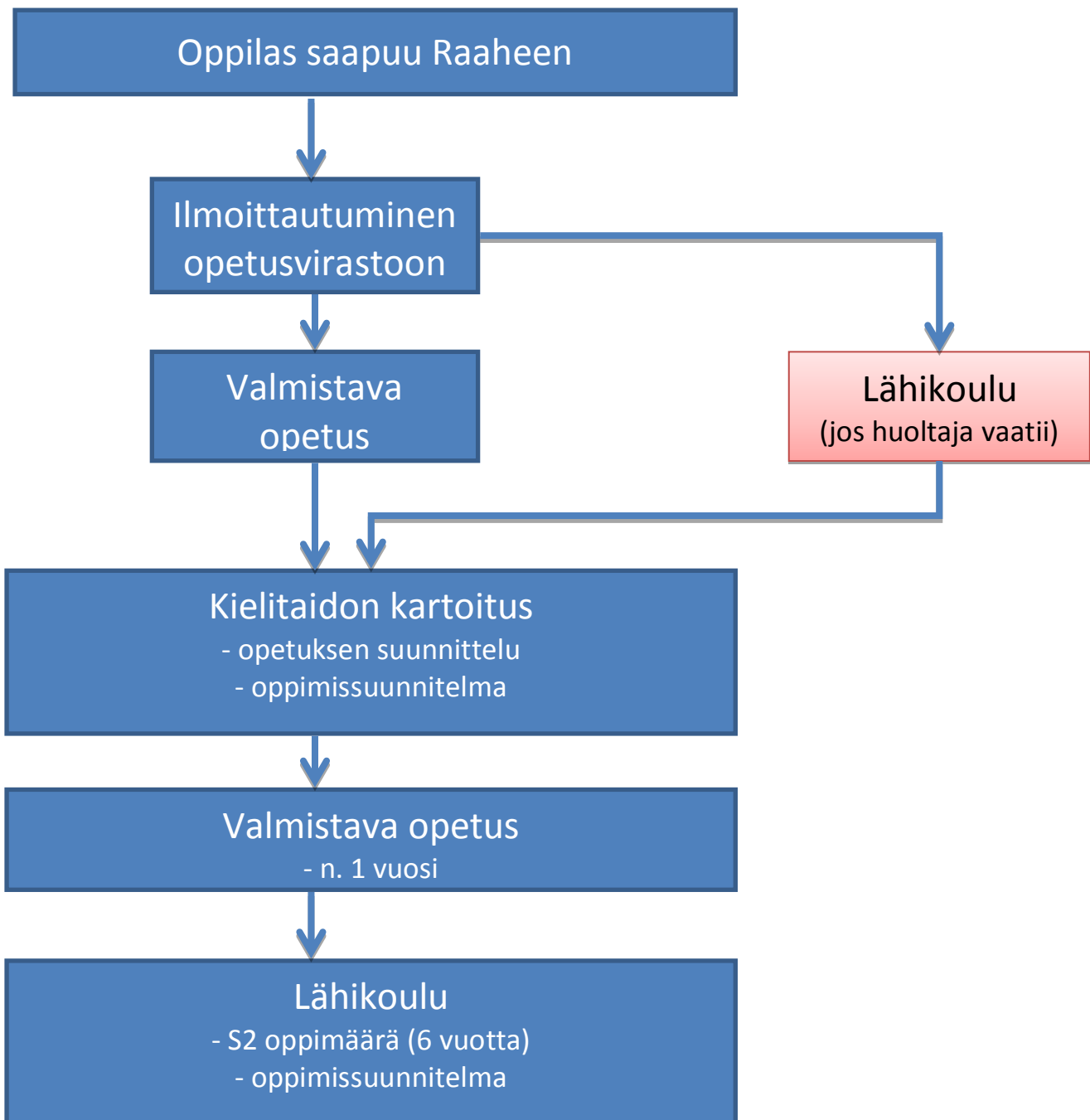
Maahanmuuttajaopetuksen erityistavoitteena on tukea oppilaan kasvamista sekä suomalaisen ja oppilaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Perusopetuksella pyritään turvaamaan oppilaan mahdollisuudet selviytyä jatko-opinnoissa ja työelämässä Suomessa. Tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi oppilaille on järjestettävä tarpeen mukaan erilaisia tukitoimia. Näihin tukitoimiin kuuluu esim. alkuvaiheen valmistava opetus, yleisopetukseen siirtyneiden oppilaiden suomi toisena kielenä (S2) opetus, oman äidinkielen opetus, pienryhmäopetus sekä tukiopetus joissakin oppiaineissa.

Kouluavustajia käytetään mahdollisuuksien mukaan opiskelun tukena.

Maahanmuuttajataustaiset oppilaat ovat oikeutettuja samoihin tukitoimiin kuin valtaväestöön kuuluvilla oppilailla. Kolmiportainen tuki koskee maahanmuuttajataustaisia oppilaita. He voivat olla yleisessä, tehostetussa tai erityisessä tuessa tarpeen mukaan.

1.1. Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku

2. Valmistava opetus

Raahen kaupungissa valmistavaa opetusta annetaan Koivuluodon koulun Kummatin toimipisteessä. Tavoitteena on, että jokainen maahanmuuttajataustainen oppilas kulkisi valmistavan opetuksen kautta kohti yleisopetusta. Valmistava opetus on vapaaehtoista, mutta suositeltavaa. Oppilaalla on oikeus saada valmistavaa opetusta yhden lukuvuoden ajan. Poikkeustapauksissa valmistava opetus voi jatkua pitempäänkin. Tavoitteena on integroida oppilas mahdollisimman pian yleisopetukseen, ainakin taito- ja taideaineiden osalta. Kun oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavasta opetuksesta, pidetään tiedonsiirtopalaveri vastaanottavan koulun kanssa.

Oppilaan kielellinen taitotaso mitataan päiväkodissa (ELTO) tai valmistavassa luokassa (valmistavan luokan opettaja/laaja-alainen) oppilaan kielitaitoportaiden avulla. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan Raahen kaupungin laatimaa valmistavan luokan opetussuunnitelmaa. Valmistavan luokan oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, joka kirjataan oppimissuunnitelmaan.

3. Oman äidinkielen opetus Raahessa

Mikäli oppilaan oman äidinkielen opetusta järjestetään koulun virallisena oppiaineena, noudatetaan opetushallituksen laatimaa voimassaolevaa Perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Mikäli kyseiseen kieleen ei ole tehty erillistä OPSia, opetushallitus tekee sen pyynnöstä. Tällaisissa tapauksissa oppilas saa todistukseen arvosanan ko. kielen opiskelusta.

Tällä hetkellä Raahessa annetaan kerhotoiminnan puitteissa opetusta darin ja venäjän kielissä. Opettajina toimivat ko. kielen hallitsevat koulun ulkopuoliset henkilöt.

4. Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetus

1. Evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvat

- osallistuvat evankelisluterilaisen uskonnon opetukseen
- todistusarviointi

2. Ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvat

- jos vähintään kolme kaupungissa, järjestetään ortodoksisen uskonnon opetusta
- jos alle kolme, ei uskonnon opetusta. Uskonnon tuntien aikana muuta valvottua toimintaa tai opetusta.
- jos huoltaja pyytää, voivat osallistua elämäkatsomustiedon opetukseen tai evankelisluterilaisen uskonnon opetukseen
- todistusarviointi

3. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomat

- osallistuvat automaattisesti elämäkatsomustiedon opetukseen, jota on järjestettävä mikäli oppilaita vähintään kolme kaupungissa
- voivat osallistua huoltajan pyynnöstä evankelisluterilaisen uskonnon opetukseen
- voivat osallistua huoltaja pyynnöstä johonkin muuhun perusopetuksen järjestäjän järjestämään uskonnon opetukseen

- mikäli oppilaita vähemmän kuin kolme, eivätkä he osallistu mihinkään uskonnon opetuksen, on heille järjestettävä uskonnontuntien aikana muuta valvottua toimintaa tai opetusta.
- todistusarviointi elämäkatsomustiedosta tai muusta perusopetuksen järjestäjän järjestämästä uskonnon opetuksesta

4. Muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat (eli Suomessa rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat ja Herran kansa-yhdistys)

- **Oman uskonnon opetuksen osallistumisesta tulee tehdä erillinen päätös.**

Opetuksen järjestäminen koulussa:

- jos huoltaja pyytää ja oppilaita on vähintään kolme, heille järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta koulussa. Opetus opsin mukaisesti ja todistusarviointi. Jos opsia ei ole, katso ohje tärkeää-kohdasta.

Oman uskonnollisen yhdyskunnan antama opetus:

- oppilas voi osallistua myös oman uskonnollisen yhdyskuntansa antamaan opetukseen koulun ulkopuolella. Jos oppilas osallistuu oman uskontonsa opetukseen esim. illalla ja hänelle tulee vapaatunti koulupäivän aikana, koulu on velvollinen huolehtimaan oppilaan turvallisuudesta ja valvonnasta tänä aikana. Oman uskonnollisen yhdyskunnan antaman uskonnonopetuksen tuntimäärä voi poiketa koulun antaman opetuksen tuntimäärästä.
- Huoltaja tulee toimittaa koululle selvitys yhdyskunnan jäsenyydestä ja oppilaan osallistumisesta koulun ulkopuoliseen opetukseen. Todistusarvosanaa ei tule.
- jos huoltaja pyytää, voivat osallistua elämäkatsomustiedon opetukseen
- mikäli oppilaita vähemmän kuin kolme, eivätkä he osallistu mihinkään uskonnon opetuksen, on heille järjestettävä uskonnontuntien aikana muuta valvottua toimintaa. Ei todistusarviointia

5. Suomessa rekisteröimättömiin uskontokuntiin kuuluvat

- huoltajan pyynnöstä voivat osallistua ev.luterilaisen uskonnon opetukseen, muuhun opetuksen järjestäjän tarjoamaan uskonnon opetukseen tai elämäkatsomustiedon opetukseen. Näiden oppilaiden määrää ei kuitenkaan lasketa velvoittavaan kolmen oppilaan ryhmäkoko. Todistusarviointi osallistumisen mukaisesti.

TÄRKEÄÄ:

Uskonnon opetuksesta ei anota vapautusta, vaan opetuksen järjestäjä sijoittaa oppilaat edellisten vaihtoehtojen mukaisesti ryhmiin.

Oman uskonnon opetukseen osallistumisesta tulee tehdä erillinen päätös jokaisen muuhun kuin ev.luterilaisen, ortodoksisen tai elämäkatsomustietoon osallistuvan oppilaan kohdalla.

Eri uskonnollisten yhdyskuntien mukaisen uskonnon opetuksen järjestämisestä tulee tehdä päätös hallintolain mukaisella tavalla. Mikäli opsissa ei ole opetussuunnitelmaa kyseiselle uskonnolle, niin opetuksen järjestäjä ilmoittaa asiasta Opetushallitukselle,

joka laatii kyseiset opetussuunnitelman perusteet. Opetus voidaan kuitenkin aloittaa noudattaen kaikille uskonnoille yhteisiä tavoitteita.

Koululla järjestetään muuta opetusta tai ohjattua toimintaa oppilaalle, joka ei osallistu mihinkään uskonnon opetukseen tai elämäkatsomustiedon opetukseen.

Koulu on velvollinen huolehtimaan oppilaan turvallisuudesta ja valvonnasta, jos oppilaalle muodostuu vapaatunti koulupäivän aikana tai jos opetus järjestetään muussa kuin oppilaan omassa koulussa.

Kaikki oppilaat voivat osallistua ev.luterilaisen uskonnon opetukseen (kirkkoon kuuluvat automaattisesti ja muut huoltajan pyynnöstä).

5.Oppimissuunnitelma

Raahessa tehdään jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle oppimissuunnitelma. Suunnitelman tekee luokanopettaja/luokanvalvoja, tarvittaessa muiden opettajien kanssa. Oppimissuunnitelmaan kirjataan:

- Kielen taitotaso (ks. kielitaidon tasojen kuvausasteikko)
- S2 –opetuksen järjestäminen (Mitä opetetaan erillisellä S2 –tunnilla ja mitä integroiduilla äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla?)
- S2 –opetuksen tuntimäärät
- Mahdolliset tukitoimet
- Heikon kielitaidon huomiointi eri oppiaineissa
- Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelu
- Tavoitteet, oppimateriaalit ja arviointi

6. S2 –opetus

Oppilaille joiden äidinkieli ei ole suomi, opetetaan suomea toisena kielenä joko kokonaan tai osittain äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän sijaan. Suomi toisena kielenä -oppimäärä eroaa tavoitteiltaan ja sisällöiltään suomi äidinkielenä – oppimäärästä.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että oppilas saavuttaa perusopetuksen loppuun mennessä mahdollisimman hyvän suomen kielen taidon kaikilla kielitaidon osa-alueilla, pystyy opiskelemaan täysipainoisesti kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen.

Suomi toisena kielenä oppivalle suomen kieli on sekä oppimisen kohde että sen väline koko kouluajan. Suomea opitaan kaikissa oppiaineissa, ja suomen opetus toisena kielenä edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä opettajien kesken. Suomi toisena kielenä – oppimäärän tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen taitoja suunnitelmallisesti, opetuksessa otetaan huomioon myös muiden oppiaineiden sisältöjä, peruskäsitteitä ja sanastoa.

Tavoitteita asetettaessa ja sisältöjä valittaessa otetaan huomioon oppilaan kokonaistilanne, kuten ikä, kielitaito sekä koulu- ja kokemustausta. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan suomen kielen

taito, ei luokka-aste, jolla hän opiskelee. Opetuksessa painotetaan viestinnällisyyttä: sanaston kasvattaminen ja kielen rakenteiden harjoittelu kietoutuvat kielitaidon eri osa-alueiden kehittämiseen ja oppijan kulttuuritietouden lisäämiseen.

Opetusmenetelmät ja työtavat valitaan niin, että oppilas saa mahdollisuuden omaksua oppimisstrategioita, joiden avulla hän pystyy aktiivisesti hyödyntämään koulussa ja koulun ulkopuolella kohtaamansa kielellistä ja kulttuurista ainesta. Opetuksessa käytetään hyväksi kieliyhteisön keskellä elämistä, ympäristön tarjoamia viestintätilanteita sekä oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niistä.

Suomi toisena kielenä -oppitunnit on tarkoituksenmukaista pitää suomi äidinkielenä –tuntien aikana, jolloin näiden aineiden viikkotuntimäärä on sama. Tarvittaessa opetus voidaan järjestää myös muina lukujärjestykseen sopivina aikoina. Suomea toisena kielenä opiskelevat muodostavat opiskelun kannalta järkeviä joustavia pienryhmiä.

6.1. Tavoitteet

Oppilas oppii perusopetuksen kuluessa

- ymmärtämään nopeatempoista kasvokkaista puhetta, keskustelemaan yleisistä aihepiireistä ja saamaan hyvin selvää opettajan puheesta eri aineiden tunneilla sekä radio- ja televisioohjelmista, jos aihepiiri on tuttu
- selviämään käytännön puhetilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella ja tekemään puheessaan eron keskeisten puheen rekisterien välillä
- ymmärtämään eri oppiaineita sekä yleisiä aihepiirejä käsittelevää tekstiä, lukemaan itsenäisesti ja valitsemaan tarkoitukseensa sopivaa kirjallisuutta sekä kehittämään sen avulla sanastoaan ja ymmärtämystään ja löytämään kirjallisuudesta elämyksiä
- kirjoittamaan yksityisiä ja opetukseen liittyviä tekstejä ja esittämään ajatuksiaan kirjallisesti
- yhdenäisinä kokonaisuuksina sekä käyttämään kirjoittaessaan kirjoitetun kielen rekisteriä
- kehittämään kielellistä tietoisuuttaan ja kielentuntemustaan
- käyttämään erilaisia kielenopiskelussa tehokkaiksi todettuja työtapoja, tunnistamaan omia oppimisstrategioitaan sekä tarvittaessa muuttamaan niitä tarkoituksenmukaisemmiksi
- arvioimaan kielitaitonsa kehittymistä
- kehittämään kielitaitoaan myös muiden oppiaineiden tunneilla ja luokkahuoneen ulkopuolella
- vertailemaan omaa ja suomalaista kulttuuria sekä viestimään ja toimimaan suomalaisessa kulttuurissa, ymmärtämään oman ja suomalaisen kulttuurin juuria ja arvostamaan molempia kulttuureita.

6.2. Oppisisällöt

Tilanteet ja aihepiirit, joista oppilaan tulee pystyä kommunikoimaan

- henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät; vuoden- ja vuorokaudenajat sekä sää; koti ja asuminen; koulu fyysisenä ympäristönä, oppitunnit, koulukaverit, opettajat ja muu henkilökunta; ruokailu ja puhtaus; ihmisen keho ja vaatetus; julkiset tilat ja palvelut, kuten kauppa, liikenne ja terveydenhoito; maaseutu ja kaupunki; luonto; vapaa-aika, kulttuuri ja urheilu, matkailu; tiedotusvälineet
- eri oppiaineiden sanasto: sanavaraston laajentaminen ja morfologia, ylä- ja alakäsitteet

- juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri; leikit; suomalaiset merkkihenkilöt ja – tapahtumat; arjen perinne ja elämänmuoto

Rakenteet ja kielitieto

- äänteiden, rytmin, painotuksen ja intonaation tunnistaminen ja tuottaminen; kirjoitus- ja äännejärjestelmä ja niiden erityispiirteet
- kielen rakenteista keskeisimmät; sanaluokat ja niiden taivuttaminen; verbityypit ja tärkeimmät nimitykset; sija-, persoon- ja aikamuodot sekä modukset pääpiirteissään; lauseenjäsenten tunnistaminen; nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen; lausetyypit; sanojen johtamisen pääperiaatteet; välimerkit ja oikeinkirjoitus
- sana, lause, virke; sidoksisuus; erilaisten tekstilajien päätyypit
- puhutun ja kirjoitetun kielen ero; puhutun kielen vaihtelu
- suomi maailman kielten joukossa

Lukeminen ja kirjoittaminen

- suomen kielen kirjoitusjärjestelmä, kirjain-äänne -vastaavuus, tavutus, pien- ja suuraakkoset, tyypikirjaimet
- mekaaninen, sujuva ja ymmärtävä lukutaito; lukutaidon strategioita, kuten ennakointi, päättely sekä pääasioiden ja tukisanojen etsiminen tekstistä
- tekstilajit ja kirjoittaminen erilaisiin tarkoituksiin

Kertomusperinne, kirjallisuus, viestintäkasvatus

- ikäkauden ja kielitaidon mukaisesti sadut, lorut, kertomukset, runot, arvoitukset, sananlaskut, kaunokirjalliset otteet ja kokonaisteokset
- keskeiset kirjailijat ja heidän teoksensa sekä Kalevala ja Suomen kirjallisuuden päävaiheet
- mediatekstit, kuvallisuuden alkeet, elokuva ja teatteri
- kirjaston käyttö, tieto- ja viestintätekniikka, televisio, radio, lehdistö, mainonta
- tiedonhankinta erityyppisistä lähteistä

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

- puheviestinnän strategiat, kuten keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen, mielipiteen ilmaiseminen, kuulijan huomioon ottaminen; kuuntelijan palautekäyttäytyminen
- kulttuurisidonnaiset puheviestintätilanteet, kuten tervehtiminen, puhutteleminen, esittäytyminen, kiittäminen, anteeksi pyytäminen ja puhelinkäyttäytyminen
- omien tunteiden, tarpeiden, tietojen ja mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- puuttuvan kielitaidon kompensoiminen esimerkiksi lähikäsitettä käyttämällä tai selittämällä
- neuvottelutaitojen kehittäminen ja rakentava keskusteleminen

Kielenopiskelutaidot

- oppikirjan ja sanakirjan käyttö, uusien sanojen ja rakenteiden käyttö omissa tuotoksissa, pari- ja pienryhmäkeskustelu puheviestinnän säännöllisenä harjoittelutapana, merkityksen päättely asiayhteydestä, suomen kielen vertaaminen omaan äidinkieleen, oman tuotoksen

6.3. S2 –oppilaan arviointi

Maahanmuuttajaoppilaiden suomen kielen taitoa arvioidaan monipuolisesti oppilaan kannalta kulloinkin tarkoituksenmukaisia menetelmiä käyttäen. Mikäli oppilaalle on laadittu oma oppimissuunnitelma, sitä käytetään arvioinnin pohjana. Opiskelun edistymistä arvioidaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan arvioimaan myös itse edistymistään.

Kaikki oppiaineet voidaan arvioida sanallisesti koko peruskoulun ajan. Päätösarvioinnissa käytetään numeroarvostelua. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet. Päätösarvioinnissa on otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen.

6.4. Oppimisen tukeminen

Maahanmuuttajataustaisille oppilailla on samat oikeudet saada tukea opiskeluun ja koulunkäyntiin kuin kantaväestöön kuuluvilla oppilailla. Käytännön vinkkejä löytyy ”Suomi toisena kielenä- Oppilaan opiskelu Turun normaalikoulussa” –oppaasta. Linkki:

<http://www.norssi.helsinki.fi/uploads/file/opetusharjoittelu/Sukaksi.pdf>

7. Linkit/hakusanalla

- Kielitaitotason kuvausasteikko
- Oppilas kielitaitoportaila
- Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8
- Moped
- Pienten kielireppu
- Edu.fi